

BO-1103

Seat No. _____

B. A. (Sem. - IV) Examination

March / April - 2014

Sanskrit : Paper - CC-403

(१) पंचतंत्रे मित्रभेदम् (पंडित विष्णुशर्मा रचितम्) ।

(२) व्याकरणम् ।

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ (अ) नीचेना गद्यखंडोभांथी गमे ते बेनो अनुवाद करो : ८

(१) कस्मिंश्चित्समुद्रतीरैकदेशे टिट्ठिभदम्पती प्रतिवसतः स्म । ततो गच्छति काले ऋतुसमयमासाद्य टिट्ठिभी गर्भमाधत्त । अथासन्नप्रसवा सती सा टिट्ठिभमूचे- 'भोः कान्त ! मम प्रसवसमयो वर्तते, तद्विचिन्त्यतां किमपि निरुपद्रवं स्थानं, येनाहं तत्राण्डकमोक्षणं करोमि ।' टिट्ठिभः प्राहः-भद्रे ! रम्योऽयं समुद्रप्रदेशः । तदत्रैव प्रसवः कार्यः । साह-अत्र पूर्णिमादिने समुद्रवेला चटति ।

(२) कस्मिंश्चिज्जलाशयेऽनागतविधाता प्रत्युत्पन्नमतिर्यद् भविष्यश्चेति त्रयो मत्स्याः सन्ति । अथ कदाचितं जलाशयं दुष्ट्वा गच्छद्भिर्मत्स्यजीविभिण्णुं यत्-अहो, बहुमत्स्योऽयं हृदः कदाचिदपि नास्माभिरन्वेषितः । तदद्य तावदाहारवृत्तिः सज्जाता, सन्ध्यासमयश्च संवृत्तः । ततः प्रभातेऽत्रागन्तव्यमिति निश्चयः ।' अतः तेषां तत्कुलिशपातोपमं वचः समाकण्यं नागतविधाता सर्वान्मत्स्यानाहूयेदमुचे ।

(૩) અથ સૂચીમુખો નામ પક્ષી તેષાં તં વૃથાયાસમવલોક્ય પ્રોવાચ- 'ભો: ! સર્વે મૂર્ખા યૂયમ્ । નૈતે વહ્નિકણા: ગુજ્જાફલાનિ ઇતાનિ । તત્કિં વૃથા શ્રમેણ ? નૈતસ્મા ચ્છીતરક્ષા ભવિષ્યતિ । તદન્તિષ્યતાં કશ્ચિનિર્વાતો વનપ્રદેશો, ગુહા વા, ગિરિકન્દરા વા । અઘ્યાપિ સાટીપો મેઘો દૃશ્યતે । અથ તેષામેકતમો વૃદ્ધવાનરસ્ત મુવાચ- 'ભો: કિં તવાનેનવ્યાપારેણ ? તદ્ ગમ્યતામ્ ।'

(બ) ગમે તે બે સંદર્ભ આપી સમજાવો : ૫

- (૧) સ્વદેશે નિધમં યાન્તિ કાકા: કાપુરુષા: મૃગા: ।
- (૨) તેજસા સહ જાતાનાં વય: કુત્રોપયુજ્યતે ।
- (૩) આત્માનં સતતં રક્ષેત્ દાદૈરપિ ધનૈરપિ ।
- (૪) આત્મવત્સર્વભૂતાનિ વીક્ષ્યન્તે ધર્મબુદ્ધય: ।

૨ પ્રાણી કથાનો ઉદ્ભવ અને વિકાસની ચર્ચા લખો. ૧૪

અથવા

૨ સિંહ-શૃંગાલ કથાનો સાર જણાવી બોધ લખો. ૧૪

૩ પંચતન્ત્રની શૈલી વિશે નોંધ લખો. ૧૪

અથવા

૩ પંચતન્ત્રનો પરિચય સવિસ્તર સમજાવો. ૧૪

૪ ગમે તે બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪

- (૧) મૂર્ખકચ્છપકથા ।
- (૨) ચટકા-કુજ્જરકથા ।
- (૩) પંચતન્ત્રના કર્તા
- (૪) મૂર્ખ વાનર અને ચકલીની કથાનો બોધ

૫ ગમે તે સાત પ્રશ્નોના ઉત્તર એક-બે વાક્યોમાં લખો :

૧૪

- (૧) પંચતન્ત્રનો સૌપ્રથમ અનુવાદ કઈ ભાષામાં થયો હતો ?
- (૨) પંચતન્ત્રની શૈલી જણાવો.
- (૩) પંચતન્ત્રના પાંચ તન્ત્રોના નામ જણાવો.
- (૪) વિષ્ણુ શર્માએ પંચતન્ત્રની રચના શા માટે કરી ?
- (૫) સિંહ-શૂંગાલ કથાનો બોધ લખો.
- (૬) કુ ધાતુનું વિદ્યર્થ ત્રી.પુ. એ.વ. અને આજ્ઞાર્થ બી.પુ.એ.વ.નું રૂપ લખો.
- (૭) સ્યાત્ અને સીરન્ નું રૂપ ઓળખાવો.
- (૮) બુવન્તુ અને બુવનામ્ નું રૂપ ઓળખાવો.
- (૯) દદાનિ અને દદામહે નું રૂપ ઓળખાવો.
- (૧૦) ચિ ધાતુ (પરસ્મૈ)નું આજ્ઞાર્થ ત્રી.પુ. બ.વ. અને વિદ્યર્થ (આત્મ) બી.પુ.એ.વ.નું રૂપ લખો.
- (૧૧) કુર્વન્તુ અને કુર્વીથાઃ નું રૂપ ઓળખાવો.
- (૧૨) ત્રણ માછલીઓના નામ જણાવો.